

Kunming-Montreal

GLOBAL BIODIVERSITY FRAMEWORK

PROGRAM privind biodiversitatea pentru anii 2024-2030

Angela Lozan, PhD

Proiectul UNEP/GEF Cadrul Global de Biodiversitate – sprijin pentru acțiuni timpurii

Angajamente internaționale și ale UE

- Programul reflectă angajamentul Republicii Moldova în temeiul
- Convenției privind Diversitatea Biologică
- Protocolul de la Cartagena privind Securitatea Biologică, inclusiv Protocolul adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea daunelor
- Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora
- Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora
- Strategia Europeană privind biodiversitatea pentru 2030
- Pactul Verde European

Cadrul politic național

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeana 2030
- Strategia de mediu pentru perioada 2024-2030
- Programului național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 și Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027 (PNERP)
- Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia
- Programului de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024 – 2028
- Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030

Amenințări la adresa biodiversității

- **Exploatarea neadecvată** a terenurilor. În ultimii 20-25 de ani, s-au intensificat toți factorii și formele de degradare a solului. /cca 75% din toate terenurile sunt folosite în scopuri agricole.
- **Schimbările climatice** accelerează degradarea mediului natural prin secete, inundații și incendii forestiere, etc.
- **Poluarea mediului** cu diverse deșeuri pune în pericol funcționalitatea ecosistemelor naturale.
- **Speciile alogene invazive.** În ultimul deceniu se atestă sporirea vădită a elementului antropofil în flora Republicii Moldova, ceea ce a provocat schimbări esențiale în structura învelișului vegetal.
- **Supraexploatarea** a resurselor biologice. Existența unor activități ilicite și scheme coruptive a braconajului și tăierilor de pădure ilegale pun în pericol nu numai existența speciilor

Bariere sistemice

- **Cadrul normativ și instituțional existent insuficient.** Cadrul normativ existent tangențial domeniului biodiversității urmează a fi completat și armonizat la prevederile Directivelor și Regulamentelor UE conform Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova
- **În implementare a legislației** în domeniul biodiversității insuficientă la nivel local.
- **Insuficiența capacităților administrative** în domeniul protecției mediului,
- **Lipsa cunoștințelor și practicilor** necesare pentru punerea în aplicare a legislației la nivel național și local,
- **Lipsa investițiilor** și întârzierea investițiilor în infrastructura necesară pentru reducerea poluării,
- **Insuficiența datelor și informațiilor** de mediu, a sistemelor informaționale automatizate (digitalizate) de mediu, sistemului de monitoring

Programul privind diversitatea biologică pentru anii 2024-2030

- **Programul privind biodiversitatea pentru anii 2024-2030** reflectă angajamentul Republicii Moldova în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care țara este parte, fiind un document cadru de politici care, prin obiective specifice și acțiunile schițate, își propune să reducă presiunile asupra biodiversității, să protejeze și să restaureze ecosistemele și să stimuleze schimbările profunde pentru a inversa traiectoria declinului biodiversității.

Scopul general

- Programul are scopul general de conservare și utilizare durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor ilegale, tranziția către o economie circulară.

Viziune a dezvoltării domeniului conservării biodiversității către 2050

- Ca viziune a dezvoltării domeniului conservării biodiversității către 2050 își propune să garanteze un nivel înalt de protejare și refacere biodiversității, singura modalitate de a conserva calitatea și continuitatea vieții umane.

Scopul Programului

- Scopul Programului este corelat cu Cadrul global de biodiversitate Kunming-Montreal și prevede „Până în 2030, luarea de măsuri urgente pentru a opri și a inversa pierderea biodiversității pentru a pune natura pe calea redresării pentru beneficiul oamenilor și al planetei prin conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și prin asigurarea împărțirii echitabile a beneficiilor din utilizarea resurselor genetice, oferind totodată mijloace pentru implementare”.

Țintele Naționale privind diversitatea biologică pînă 2030

– total 23 de Ținte

- Ținta MD 1: Asigurarea cadrului instituțional și aplicarea unui management eficient pentru fondul forestier și rețele ecologice naționale
- Ținta MD 2: Reconstrucția ecologică a ecosistemelor degradate pentru asigurarea a cel puțin 10 % din terenuri degradate
- Ținta MD 3. Extinderea suprafețelor de arii naturale protejate de stat până la 8% din teritoriul țării și asigurarea managementului durabil al acestora
- Ținta MD 4. Protecția speciilor amenințate incluse în Cartea Roșie a RM
- Ținta MD5. Recoltarea, utilizarea și comerțul cu specii sălbatice sunt durabile, sigure și în conformitate cu prevederile legislației naționale și Convenției CITES
- Ținta MD 6. Managementul speciilor alogene invazive
- Ținta MD7. Reducerea poluării din toate sursele cu impact asupra biodiversității și serviciilor ecosistemice
- Ținta MD8. Reducerea la minimum a impactului schimbărilor climatice inclusiv prin soluții bazate pe natură și/sau abordări ecosistemice
- Ținta MD 9: Gestionarea durabilă a speciilor salbatice din fondul forestier îmbunătățită, oferind beneficii sociale, economice și de mediu
- Ținta MD 10: Gestionarea în mod durabil a ariilor agricole, acvaculturii, pescuitului și silviculturii
- Ținta MD 11: Restaurarea, menținerea și îmbunătățirea contribuțiilor naturii, inclusiv serviciilor ecosistemice în sectoarele economiei naționale, în mod deosebit la nivel local / la nivelul comunităților locale
- Ținta MD 14: Valorile multiple ale biodiversității sunt integrate în cadrul politic de dezvoltarea durabilă a țării, inclusiv la nivel local
- Ținta MD22: Asigurarea participării, justiției și drepturilor persoanelor, la un mediu sănătos, inclusiv categoriilor vulnerabile
- Ținta 23. Asigurarea egalității de gen în punerea în aplicare a cadrului, în care toate femeile și fetele să aibă șanse și capacități egale de a contribui la cele trei obiective ale convenției

Obiectivele specifice:

Obiectivul specific 1

Obiectiv Specific	Direcția de acțiune
Obiectivul specific 1. <i>Conectivitatea, integritatea și reziliența ecosistemelor naturale și seminaturale sunt sporite, inclusiv prin arii protejate și alte măsuri eficiente de conservare bazate pe zone care acoperă cel puțin 10 % din suprafața țării.</i>	Direcția de acțiune 1.1. <i>Asigurarea protecției juridice a minim 10% din suprafața teritoriului național, ținând cont de coridoarele ecologice, ariile protejate și Rețeaua Emerald în vederea stabilirii unui sistem natural coerent și rezistent.</i> Direcția de acțiune 1.2. <i>Refacerea ecosistemelor degradate și a capacității lor de furnizare a serviciilor, precum și promovarea atenuării și adaptării la schimbări climatice prin abordări ecosistemice.</i> Direcția de acțiune 1.3. – <i>Asigurarea conservării valorilor naturale și a diversității biologice acvatice precum și folosința durabilă a zonelor umede.</i>

Obiectivul Specific 2

Obiectivul Specific 2: <i>Starea de conservare a speciilor amenințate este îmbunătățită cu 10%, abundența speciilor indigene a crescut, iar extincțiile induse de om au fost oprite.</i>	<i>Dirrecția de acțiune 2.1.</i> <i>Asigurarea conservării satisfăcătoare până în 2030 sau stabilirea unei tendințe pozitive clare pentru cel puțin 30 % din speciile și habitatele protejate în temeiul Directivei privind păsările și al Directivei privind habitatele, a căror stare de conservare este în prezent nesatisfăcătoare.</i> <i>Dirrecția de acțiune 2.2.</i> <i>Cauzele antropice ale efectelor negative reale sau potențiale asupra stării de conservare a speciilor de floră și faună sălbatică sunt reduse, pe cât posibil, la niveluri care nu sunt în detrimentul conservării și refacerii speciilor respective, prin măsuri specifice adoptate în legislație, politică și/sau gestionare.</i> <i>Dirrecția de acțiune 2.3.</i> <i>Până în 2030, monitorizarea biodiversității la nivel național va fi dezvoltată și extinsă, iar datele privind biodiversitatea vor fi puse la dispoziție într-o măsură care va facilita măsurarea realizării obiectivelor Programului.</i>
--	---

Obiectivul Specific 3

Obiectivul Specific 3: <i>Contribuțiile florei și faunei sălbatice și ale habitatelor lor naturale la un mediu sigur, curat, sănătos și durabil sunt apreciate, menținute și îmbunătățite prin acțiuni concrete la nivel național și local.</i>	<i>Direcția de acțiune 3.1. Daune aduse ecosistemelor naturale și seminaturale de specii alogene invazive și răspândirea lor diminuate.</i> <i>Direcția de acțiune 3.2. Limitarea comerțului ilegal cu specii de faună și floră sălbatică.</i> <i>Direcția de acțiune 3.3. Agricultură fără organisme modificate genetic (OMG), importurile de OMG-uri autorizate și monitorizate.</i> <i>Direcția de acțiune 3.4. Tendința de erodare a diversității genetice inversată, inclusiv prin facilitarea utilizării raselor și soiurilor tradiționale și repartizarea corectă și echitabilă a beneficiilor din utilizarea resurselor genetice asigurată.</i>
---	--

Obiectivul Specific 4

Obiectivul Specific 4: <i>Asigurarea, până în anul 2030, a suportului științific în domeniul conservării și utilizării durabile a biodiversității, a comunicării și accesului la informație, precum și promovarea educației de calitate.</i>	<i>Direcția de acțiune 4.1</i> Îmbunătățirea cunoștințelor și accesului la informații privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității. <i>Direcția de acțiune 4.2.</i> Monitorizare, menținerea, dezvoltarea și asigurarea continuității bazelor de date privind biodiversitatea pe termen lung. <i>Direcția de acțiune 4.3.</i> Modelarea atitudinii față de importanța biodiversității și conservarea valorilor naturale, creșterea gradului de conștientizare dezvoltare și diseminare. <i>Direcția de acțiune 4.4.</i> Consolidarea comunicării și cooperării profesionale, inclusiv pe plan internațional, pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității cu toate părțile interesate.
--	--

Obiectiv Specific 5

Obiectiv Specific 5: <i>Asigurarea, până în anul 2030, a măsurilor de sporire a beneficiilor în urma utilizării resurselor naturale și a serviciilor ecosistemice prin creșterea angajamentului financiar pentru stimularea investițiilor în domeniul soluțiilor bazate pe natură</i>	<i>Direcția de acțiune 5.1.</i> Mobilizarea și asigurarea mijloacelor financiare adecvate și crearea unui mediu de reglementare favorabil conservării biodiversității și sprijinirea acesteia la nivel juridic, administrativ central și regional. <i>Direcția de acțiune 5.2.</i> Facilitarea contribuției financiare a părților interesate în conservarea biodiversității valorificând la maximum oportunitățile de finanțare atât publice, cât și private. <i>Direcția de acțiune 5.3.</i> Răspunderea pentru cauzarea prejudiciului cauzat florei, faunei și habitatelor este asigurată.
---	---

Posibilele beneficii de la implementarea programului

Domeniul refacerii naturii:

- Crearea coridoarelor ecologice între corpurile de pădure, inclusiv între AP, pentru a ameliora probabilitatea de supraviețuire a speciilor amenințate (prin asigurarea adăpostului, hranei, căilor de migrație, etc. pentru animale, refacerea habitatelor adecvate pentru animale și plante).
- Reducerea pășunatului excesiv, condiții mai bune pentru refacerea diversității speciilor de pășuni și fânețe.
- Refacerea capacității de sechestrare și a potențialului de depozitare a carbonului în ecosistemele de pășune în urma introducerii practicilor de gestionare durabilă a pășunilor pe 100 ha.
- Reintroducerea în uz a pășunilor abandonate va reduce presiunile de degradare asupra pădurilor, stepei și altor peisaje naturale.
- Prevenirea apariției speciilor invazive nedorite și refacerea componentei inițiale a vegetației.
- Creșterea cu 150 mii ha a suprafeței împădurite în zonele degradate, reducerea uscării pădurilor, prevenirea scăderii nivelului apelor subterane în păduri și zonele adiacente, refacerea sechestrării și altor funcții de ecosistem ale pădurilor.
- Menținerea rezervei de carbon a pădurilor în zona vizată, susținerea regenerării naturale și reîmpăduririi cu specii autohtone (pe 100 ha) duc la refacerea capacității de sechestrare a carbonului pentru păduri.

Necesități și acțiuni

Ținta 1: Asigurarea cadrului instituțional și aplicarea unui management eficient pentru fondul forestier și rețele ecologice naționale

- Creșterea ponderii pădurilor sub managementul durabil la APL-uri.
- Asigurarea actualizării amenajamentului silvic din Fondul Forestier Național.
- Plantare a arborilor/puietilor și de reabilitare/promovare a vegetației forestiere pe o suprafață de cel puțin 145 mii ha până 2032 (PNERP).
- Actualizarea planurilor de management conform indicatorilor de gestionare a pădurilor din Fondul Forestier Național.
- Elaborarea amenajamentelor silvice pentru pădurile comunale (deținute de APL).
- Îmbunătățirea și/sau elaborarea sistemului de management al ariilor naturale protejate.
- Elaborarea planurilor de management pentru siturile Rețelei Emerald
- Asigurarea unui management durabil al pădurilor cu valoare ridicată de conservare (PVRC)

Ținta 2: Reconstrucția ecologică a ecosistemelor degradate pentru asigurarea a cel puțin 10 % din terenuri degradate.

- Refacerea/reconstrucția ecologică arboretelor degradate și necorespunzătoare, inclusiv prin plantarea culturilor silvice
- Crearea perdelelor forestiere de protecție și împădurirea fâșiilor riverane, inclusiv prin plantarea culturilor silvice
- Zone umede restabilite și extinse, inclusiv din cadrul Rezervației Biosferei Prutul de Jos și Rezervației Pădurea Domnească (Prutul de Mijloc)

Necesități și acțiuni

Ținta MD 3. Extinderea suprafețelor de arii naturale protejate de stat până la 8% din teritoriul țării și asigurarea managementului durabil al acestora:

- Consolidarea capacităților instituționale în managementul ariilor naturale protejate din cadrul autorităților de mediu
- Identificarea și desemnarea a noi suprafețe a ariilor de importantă valoroasă pentru biodiversitate și includerea lor în sistemul ariilor naturale protejate de stat.
- Identificarea și desemnarea a noi arii de interes special de conservare europeană prin Extinderea Rețelei Emerald.
- Asigurarea cadrului instituțional pentru tranzitarea Rețelei Emerald a RM la Rețeaua Natura 2000, conform Directivei UE Habitats și Directivei Păsări
- Elaborarea Registrului siturilor rețelei Emerald
- Elaborarea hărților GIS și Integrarea siturilor Rețelei Emerald în sistemul de arii protejate de stat și planificarea teritorială (Cadastru). (Atragere de surse europene, LIFE etc.)
- Propunerea unui sit nou Ramsar (PNERP) în zona Prutului de Mijloc - Țuțora (Pădurea Domnească)
- Desemnarea zonelor umede: Lunca inundabilă Antonești 93,6 - ha, Lunca inundabilă Cantemir - 132 ha, Lunca inundabilă Sîrma - 95,96 ha.

Necesități și acțiuni

Ținta 4. Asigurarea eficientă a conservării speciilor amenințate incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova pentru stoparea procesului de distincției a lor.

În acest scop se propun următoarele acțiuni:

- Actualizarea Listei speciilor incluse în Cartea Roșie a RM.
- Restabilirea (in-situ) a efectivelor populaționale ale unor specii amenințate
- Asigurarea măsurilor de conservare a speciilor amenințate incluse în Cartea Roșie în cadrul planurilor de management al ariilor protejate
- Elaborarea de Pașapoarte ecologice a speciilor amenințate
- Asigurarea supraviețuirii speciilor Emerald și asigurarea indicelui de suficiență a speciilor prin măsuri de conservare și extindere a siturilor Emerald.

Necesități și acțiuni

Ținta MD 9: Gestionarea durabilă a speciilor salbatice din fondul forestier îmbunătățită, oferind beneficii sociale, economice și de mediu

- Extinderea suprafeței forestiere gospodărite în conformitate cu planurile de gestionare durabilă a pădurilor pe termen lung (amenajamente silvice);
- Instituirea unui sistem de monitorizare a circuitului de masă lemnoasă și comerțului lemnului și ajustarea acestuia la sistemul internațional de trasabilitate WTS

Tinta MD 10: Gestionarea în mod durabil a ariilor agricole, acvaculturii, pescuitului și silviculturii

- Realizarea amenajamentelor silvo-pastorale în vederea neadmiterii supra-exploatării habitatelor și asigurării unei dezvoltări de lungă durată a biodiversității
- Producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier îmbunătățit și conformă
- Consolidarea capacităților pepinierelor forestiere private și comunale
- Elaborarea cadrului legal privind reglementări în domeniul pescuitului și acvaculturii
- Crearea și/sau reabilitarea sistemelor silvopastorale și agroforestiere

